

Проблема виникає в тому, що на сьогодні немає чіткої норми, що регулює правовідносини щодо можливого подовження процесуального строку через причину воєнного стану. При цьому аналіз судової практики засвідчує, що саме лише посилання на факт впровадження на території України воєнного стану не є безумовною підставою для поновлення процесуального строку у справі.

1. Менюк Д. О. Історія становлення та розвитку інституту перегляду судових рішень у цивільному процесі України. Журнал внесено до міжнародних наукометричних баз HeinOnline (США) та. 2019. С. 233.
2. Гетманцев О.В. Формування та розвиток цивільного процесуального законодавства в Україні: питання історичної періодизації. Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство. 2013. Вип. 644. С. 83–86.
3. Думич Х.М. Австрійський цивільний процесуальний кодекс 1895 року: причини укладення, структура і зміст. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2015. Вип. 32(1). С. 17–19.
4. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки : Указ
5. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки : Указ Президента України від 20.05.2015 р. № 276/2015 : станом на 15 черв. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276/2015#Text> (дата звернення: 31.10.2022).
6. Цивільний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV : станом на 15 жовт. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 31.10.2022).
7. Шамара Р. П. Загальна характеристика апеляційного провадження в цивільному судочинстві України. The 18 th international scientific and practical conference «modern science, practice, society»(25-26 may 2020). Boston, USA 2020. 514 р. 2020. с. 475.
8. Орленко А. І., Юридична особливість апеляційного провадження. 2022. С. 230

УДК 347.78

DOI: 10.31733/17-03-2023-727-728

К. ОМЕЛЬЧЕНКО

студентка

міжнародно-правового факультету

Науковий керівник:

д.ю.н., проф. **Т. КУРМАН**

*(Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого)*

ПРАВО УКРАЇНСЬКИХ АВТОРІВ НА ВИНАГОРОДУ В МЕЖАХ ЄДИНОГО ЦИФРОВОГО РИНКУ ВІДПОВІДНО ДО УНІФІКОВАНИХ АКТІВ ЄС

Розвиток цифрових технологій стосується багатьох сфер сучасного життя, в тому числі й сфери авторського і суміжних прав. Сучасний розвиток науково-технічного прогресу, поява нових можливостей для відтворення та введення у цивільний оборот результатів творчої діяльності, з одного боку, забезпечує нові інноваційні можливості для розвитку творчого потенціалу митців-авторів, а з іншого, створює ситуацію, за якої автори фактично позбавлені можливості отримати значну частину своєї законної винагороди, що залишається на рахунках власників відповідних платформ-посередників чи піратських веб-сайтів.

Загалом, право інтелектуальної власності являє собою сукупність особистих немайнових та майнових прав суб'єктів права інтелектуальної власності. Особисті немайнові права - право на присвоєння творчому результату свого імені чи спеціальної назви; право на видання твору під своїм іменем чи під псевдонімом; право вимагати чи забороняти зазначати своє ім'я при використанні твору; право на недоторканність твору. Відповідно майнове право - право на використання твору шляхом його переробки, що тісно пов'язане з особистим немайновим правом на недоторканність твору [1, с. 242 -243].

Відповідно до ст. 37 Закону України “Про міжнародне приватне право” до правовідносин у сфері захисту прав інтелектуальної власності застосовується право держави, у якій вимагається захист цих прав. Таким чином навіть до набуття Україною

членства в ЄС, до українських авторів, що створюють свої праці в одній з держав-членів ЄС, у випадку порушення їхніх прав будуть застосовуватися єдині стандарти, прийняті у ЄС. Наприклад, якщо громадянин України написав пісню, а громадянин Польщі продає цю пісню через онлайн-платформу в Польщі без зміни форми та змісту, без доволу нашого громадянина, то для захисту прав громадянина України застосовуватиметься польське законодавство, що має відповідати Директивам та Регламенам ЄС.

07 червня 2019 р. набула чинності Директива (ЄС) 2019/790 Європейського парламенту та Ради від 17.04.2019 р. про авторське право та суміжні права в межах єдиного цифрового ринку (далі Директива), яка доповнює попередні Директиви 96/9/ЄС та 2001/29/ЄС. Її метою є встановлення правил, що спрямовані на подальшу гармонізацію законодавства ЄС, що застосовується до авторського права та суміжних прав [2, с. 84].

Ця Директива містить низку положень, присвячених виплаті справедливої винагороди авторам та виконавцям. Так, у ст. 14 Директиви закріплено обов'язок прозорості: держави, які її підписали мають забезпечити, щоб автори та виконавці отримували регулярно та з урахуванням особливостей кожного сектору вчасну, адекватну та достатню інформацію про експлуатацію своїх творів від тих осіб, яким вони надали ліцензію або передали свої права, зокрема щодо способів використання, отриманих доходів та належної винагороди [2, с. 87]. Відповідно до ст. 18 держави-члени мають гарантувати, що коли автори ліцензують або передають свої виключні права на використання продюсеру, мовнику, видавцеві, лейблу або іншій подібній стороні, вони мають право «отримувати відповідну і пропорційну винагороду». До речі, слід підкреслити, що дана категорія не є нормативно визначеною, а є оціночною. А у випадку, якщо спочатку узгоджена винагорода виявляється непропорційно низькою порівняно з усіма наступними відповідними доходами, отриманими від використання творів та виконань, то згідно із ст. 20 держави-члени мають забезпечити право авторів вимагати від сторони, з якою було укладено договір, або від її правонаступників додаткової, належної та справедливої винагороди [3; 4 с. 66]. При цьому пунктом 1 ст. 3 Директиви встановлено, що держави-члени мають передбачити виняток із прав авторів щодо репродукцій та витягів, вироблених дослідницькими організаціями з метою здійснення аналізу тексту та даних творів чи інших предметів, до яких вони мають законний доступ для цілей наукових досліджень [2, с. 85]. Крім того ст. 22 вимагає, щоб держави-члени вводили право відкликання, яке може бути реалізоване, коли автор або виконавець надає виключні права виробнику, видавцеві, лейблу або аналогічній стороні, яка не може використовувати твір. Таким чином авторам і виконавцям буде дозволено шукати інші способи використання свого твору, якщо протягом тривалого часу його не використовували [4, с.??].

Висновки. Українські автори у ЄС користуються захистом, передбаченим положеннями уніфікованих актів, які мають знайти закріплення і в законодавствах держав-членів: Директиви 96/9/ЄС та 2001/29/ЄС. Вагомим надбанням стосовно захисту прав авторів у цифровому просторі, зокрема, на оплату, є Директива (ЄС) 2019/790 Європейського парламенту та Ради від 17.04.2019 р. про авторське право та суміжні права в межах єдиного цифрового ринку. Її положення зобов'язують держави-члени імплементувати до свого національного законодавства положення щодо виплати справедливої винагороди авторам та виконавцям та можливості перегляду укладених ними договорів про передання прав та ліцензійних договорів. Вказані положення є універсальними, хоча й зазначені в цій Директиві, однак не є пов'язаними лише з використанням творів у цифровій формі. Однак реальна цінність та ефективність Директиви буде наочною лише при практичному застосуванні та за наявності низки преюдиційних рішень Суду ЄС з тлумачення її положень.

1. Петряєв С.Ю.. Особливості реалізації окремих авторських прав. Часопис Київського університету права. 2019. № 4. С. 242–248.

2. Коршун О.Т. Директива про авторське право на єдиному цифровому ринку: окремі питання впровадження норм Директиви ЄС в Україні. Збірник наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО». 2021. №3. С. 80 – 91.

3. Андрощук Г. Директива ЄС з авторського права: статті, що викликають занепокоєння у власників торгових марок. Юридична газета. 2021. URL : <https://jur-gazeta.com/golovna/direktiva-es-z-avtorskogo-prava-statti-shcho-viklikayut-zanepoekennya-u-vlasnikiv-torgovih-marok.html>. (дата звернення 11.11.2022)

4. Капіца Ю.М. Директива 2019/790/ЄС про авторське право в єдиному цифровому ринку та питання адаптації законодавства України. Інформація і право. 2019. №30. С. 65–77.